

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget vedr. handlingsplan for en havstrategi for atlantehavsområdet – grundlaget for intelligent og bæredygtig vækst for alle

KOM (2013) 279 endelig

1. Resumé

Kommissionen vurderer, at den ”blå økonomi” potentielt kan skabe op mod 7. mio. arbejdspladser i EU, når vi når 2020. Handlingsplanen udpeger prioriterede områder inden for forskning og investering, som kan styrke den ”blå økonomi” i Atlanterhavsområdet. De fem medlemsstater¹, der grænser op til Atlanterhavet, og deres regioner kan lade sig inspirere af handlingsplanen til at skabe bæredygtig og inklusiv vækst i kystområderne.

2. Baggrund

Handlingsplanen bygger på Kommissionens havstrategi for atlantehavsområdet² og er resultatet af høringer, der er foregået via Atlanterhavsforummet. Atlanterhavsforummet har gjort det muligt for medlemsstaterne, Europa-Parlamentet, de regionale og lokale myndigheder, civilsamfundet og de forskellige erhvervssektorer at bidrage til udarbejdelsen af handlingsplanen og overveje, hvordan vi kan tage den udfordring op, som det er at skabe vækst, reducere atlantehavsområdets CO₂-fodaftrek, sikre en bæredygtig udnyttelse af havets naturressourcer, etablere beredskab til at håndtere trusler og krisesituationer og gennemføre en økosystembaseret forvaltningsstrategi for Atlanterhavet. Forummet fik også input fra de berørte parter via en række workshops, en onlineindkaldelse af forslag og fra medlemsstaterne og de regionale myndigheder. Meningen med disse indsatsområder er, at de skal tackle de udfordringer, der er nævnt i havstrategien for Atlanterhavsområdet, og realisere målet om at skabe intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst og beskæftigelse.

3. Formål og indhold

Handlingsplanen er ikke udtømmende. Den indeholder en vejledende liste over indsatsområder, hvor forskning og investering kan være med til at løse fælles problemer. De berørte medlemsstater gør allerede en stor indsats, både enkeltvis og sammen, for at udvikle deres maritime økonomi. Denne handlingsplan udpeger derfor områder, hvor der potentielt vil kunne gøres en yderligere fælles indsats. Hvis der tages fat på disse prioriteringer, vil det kunne sætte skub i nytænkning, bidrage til beskyttelsen og forbedringen af Atlanterhavets hav- og kystmiljø, styrke sammenhængskraften og skabe

¹ Frankrig, Irland, Portugal, Spanien og Det Forenede Kongerige.

² KOM(2011) 782 af 21. november 2011.

synergieffekter, der resulterer i en socialt inklusiv og bæredygtig model for regionaludvikling.

Handlingsplanen er en opfordring til den private sektor, forskerne, de regionale og nationale myndigheder og andre aktører til at begynde at tilrettelægge projekter rettet mod de opstillede prioriteringer.

Prioritering 1: Fremme af iværksætterånd og innovation

Specifikke mål under denne prioritering omfatter:

- *Udveksling af viden mellem højere uddannelsesinstitutioner, virksomheder og forskningscentre*

Atlantehavsområdets innovationskapacitet bør styrkes ved hjælp af **forskning og teknologi**, ved at man fremmer:

- a) etablering af netværk og forskningssamarbejde mellem forskningscentre, højere uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet i medlemsstaterne
 - b) overførsel af viden, oplysninger og kompetencer mellem højere uddannelsesinstitutioner, erhvervslivet og forskningscentre, også via regionale, nationale og grænseoverskridende maritime klynger og teknologiplatforme.
- *Styrkelse af konkurrenceevnen og innovationskapaciteten i atlantehavsområdets maritime økonomi*

Kompetencerne i atlantehavsområdets traditionelle sektorer såsom skibsbygning, akvakultur og fiskeri såvel som i den blå økonomis nye sektorer bør styrkes ved hjælp af:

- a) iværksættelse af uddannelsesforanstaltninger, herunder uddannelsesprogrammer på tværs af grænserne og gensidig anerkendelse af nationale uddannelsesprogrammer
 - b) udbredelse af kendskabet til havrelaterede karrierer, tiltag, der vækker unge menneskers interesse for en maritim kultur og karriere, og tiltag, der fjerner andre hindringer for en maritim karriere³, f.eks. i form af sejleruddannelser, kurser i avanceret teknologi og andre fælles initiativer i atlantehavsområdet.
- *Større tilpasningsevne og diversificering af de økonomiske aktiviteter ved at fremme atlantehavsområdets potentiale*

Reformen af **den fælles fiskeripolitik** bør støttes, og der bør sættes skub i EU's **akvakultursektor** ved hjælp af:

- a) opstilling af mere avancerede flerartsmodeller, udvikling af bedre fiskeredskaber og dermed forbundne teknikker og teknologier med det formål at reducere CO₂-fodaftrykket, skader på havbunden, udsmid og bifangster mest muligt
- b) udveksling af oplysninger om værktøjer, der kan give fiskeriforvaltere et bedre kendskab til de forskellige forvaltningsforanstaltningers socioøkonomiske virkninger og indvirkning på økosystemet

- c) gennemførelse af forskningsaktiviteter, der kan sætte skub i akvakultursektoren, gøre den mere produktiv, konkurrencedygtig og miljømæssigt bæredygtig (også havbrug) og give sektoren bedre forudsætninger for at efterkomme markedets behov
- d) forbedring af EU-fiskevarers og –akvakulturprodukters markedsposition ved hjælp af bedre forarbejdning, mærkning, sporbarhed og certificering.

Prioritering 2: Beskytte, sikre og udvikle potentialet i Atlanterhavets hav- og kystmiljø

Specifikke mål under denne prioritering omfatter:

– Styrkelse af søfartssikkerheden og den maritime sikring

Sikkerheden for søfolk og kystbefolkningen og **sikringen** af ejendomme og økosystemer bør styrkes ved hjælp af:

- a) evaluering og eventuelt udvidelse af eksisterende varsels-, rapporterings- og beredskabsmekanismer vedrørende invasive og skadelige marine arter og tilskyndelse til udveksling af bedste praksis om, hvordan sådanne trusler håndteres
- b) støtte til medlemsstaternes initiativer i atlantehavsområdet, herunder risikoanalyser, koordinerede beredskabsmekanismer og investeringer i avanceret udstyr, som på en hensigtsmæssig måde bidrager til at fremme et koordineret beredskab, når det gælder trusler til søs, naturkatastrofer, uheld til havs, udslip af olie og farlige stoffer eller ulovlig handel⁴
- c) udvikling, afprøvning og ibrugtagning af nye teknologier, som skal sikre en bedre kontrol med fartøjer og styrke havne- og søfartssikkerheden, ved at de data fra satellitter og fra luft-, hav- og landbaserede overvågningsfaciliteter og innovative in situ-instrumenter, som skal give et bedre realtidsbillede af situationen på havet, integreres bedre
- d) støtte til oprettelsen af regionale informationstjenester for havområder inden for den fælles ramme for informationsudveksling (Common Information Sharing Environment - CISE) på grundlag af normer, der er aftalt på EU-niveau, og de erfaringer, som medlemsstaterne har indhøstet i forbindelse med pilotprojekter.

– Udforskning og beskyttelse af de marine farvande og kystområderne

Der bør på europæisk plan udvikles en **europæisk kapacitet for observation af Atlanterhavet og prognosticering** med udgangspunkt i de eksisterende strukturer, platforme og mekanismer for at støtte gennemførelsen af EU's politikker, reducere omkostningerne for erhvervslivet, de offentlige myndigheder og forskningsinstitutionerne, stimulere nytænkning og mindske usikkerheden, når det gælder Atlanterhavets adfærd og virkningerne af klimaforandringerne ved at:

- a) anvende eksisterende systemer og mekanismer til at udvikle og gennemføre et bæredygtigt, integreret program for overvågning af kysterne, havbunden og

⁴

Af eksisterende mekanismer kan nævnes Maritime Analysis and Operations Centre - Narcotics (MAOC-N) og det europæiske grænseovervågningssystem (Eurosur), som koordineres af Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (Frontex).

vandsøjlen, som dækker EU-medlemsstaternes farvande, farvandene omkring regionerne i den yderste periferi og de oversøiske lande og territorier, fra kysterne til det dybe hav

- b) udvikle nye instrumenter og platforme for observation af havet og overvågning af økosystemet (også kortlægning af havbunden), som øger antallet af parametre, der kan måles automatisk, reducerer observationsomkostningerne og fremskynder videreformidlingen af data til brugerne
- c) bidrage til en mere effektiv forvaltning, registrering og distribution af indbyrdes kompatible havdata og udarbejdelsen af et multiresolutionskort over havbunden med bidrag fra det europæiske havobservations- og datanetværk
- d) udvikle et netværk af havprognostiseringssystemer for kystområderne (inklusive risikoanalyser), som bygger på Copernicus' havtjeneste.

Der bør bidrages til udviklingen af værktøjer og strategier, som kan tackle de udfordringer, der er forbundet med **de globale klimaforandringer**, herunder strategier for afbødning og tilpasning, ved at:

- a) støtte en vurdering af den blå økonomis CO₂-fodaftryk i atlantehavsområdet
- b) udvikle en platform for udveksling af bedste praksis vedrørende emissionsreduktion og energieffektivitet
- c) udvikle samarbejdspartnerskaber med henblik på at identificere og overvåge virkningerne af de globale klimaforandringer på havrelaterede aktiviteter, økosystemer og kystsamfund i atlantehavsområdet, herunder også udvikle større kapacitet til prognostisering og risikovurdering

Der bør ydes støtte til beskyttelsen af havmiljøet og til indsatsen for senest i 2020 at opnå en "**god miljøtilstand**" i Atlanterhavet⁵ ved at:

- a) bygge videre på de nationale planer og de foranstaltninger, der er iværksat inden for rammerne af Oskar-konventionen og Natura 2000-nettet, som tager sigte på at udvikle et sammenhængende net af beskyttede havområder langs Europas atlantehavskyst gennem vedtagelse af normer for god praksis og fælles evalueringsprocedurer, som også vil kunne komme Makaronesien og fjernområderne i Caribien til gode
- b) tilskynde til et tættere samarbejde medlemsstaterne imellem, også via Oskar-konventionen, f.eks. om koordinering og integrering af overvågningsprogrammer og fælles bestræbelser på at genoprette økosystemer.

Der bør foretages en vurdering af den sociale og økonomiske værdi af Atlanterhavets **økosystemer og biodiversitet** og disses funktion for at tilvejebringe et grundlag for beslutningstagning.

Der bør bidrages til medlemsstaternes procedurer for **maritim fysisk planlægning og integreret kystzoneforvaltning**, f.eks. ved at udveksle bedste praksis og lette koordineringen på tværs af grænserne.

– *Bæredygtig forvaltning af de marine ressourcer*

⁵

Som fastsat i havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF).

Det bør undersøges nærmere, om det er teknisk og økonomisk muligt at **udvinde mineraler** i Atlanterhavet, og hvilke konsekvenser dette vil have for miljøet, og der bør udvikles og afprøves nye udvindingsteknologier.

Der bør tilvejebringes et grundlag for en bæredygtig europæisk **marin bioteknologiindustri** med høj merværdi ved at:

- a) udforske havbunden og vurdere dens genetiske sammensætning, biodiversitet og potentiale, når det gælder udvinding af materialer til bioteknologiindustrien, idet der tages højde for gældende international ret og behovet for at beskytte havmiljøet
 - b) styrke forbindelserne mellem forskning og erhvervslivet i atlantehavsområdet med henblik på at udvikle biobanker og identificere markeder for innovative marine bioteknologiprodukter (biomedicin, regenerativ medicin, medicinalvarer, industrienzym) og målrette forskningen, således at der findes frem til industrielle processer, som kan fremstille dem.
- *Udnyttelse af potentialet for vedvarende energi i Atlanterhavets hav- og kystmiljø*

Det bør overvejes, hvordan man kan fremskynde bæredygtig **offshoreproduktion af vedvarende energi**, ved f.eks. at:

- a) tilskynde til en vurdering og kortlægning af potentialet for produktion af vedvarende energi i den europæiske del af Atlanterhavet og fastlægge, hvordan man kan afbøde konsekvenserne for miljøet og skibsfarten af bygning, drift og nedlæggelse af energianlæg som led i regionale intelligente specialiseringsstrategier for offshoreproduktion af vedvarende energi
- b) bidrage til et europæisk eltransmissionssystem, som gør det muligt at udligne belastningen mellem de nationale systemer og skabe en bedre sammenkobling mellem energi til havs og på land
- c) fremme forskning, udvikling og demonstration af teknologier for konstruktion og vedligeholdelse af anlæg til produktion af vedvarende energi (vindkraft, bølgekraft, tidevandsenergi og biomasseenergi), herunder integrering med afsaltningsanlæg og offshoreplatforme til flere formål
- d) fremme udnyttelsen af de særlige geologiske, oceanografiske og meteorologiske forhold, der findes i regionerne i Atlanterhavets yderste periferi med den hensigt at hjælpe dem med at blive selvforsynende med energi og nå målene for reduktion af CO₂-emissioner.

Prioritering 3: Forbedre tilgængeligheden og forbindelsesmulighederne

Specifikke mål under denne prioritering omfatter:

- *Fremme af samarbejdet mellem havne*

Vi bør lette udviklingen af **havne** som knudepunkt for den blå økonomi ved at:

- a) støtte opgraderingen af infrastruktur med henblik på at forbedre forbindelserne til oplandet, styrke intermodaliteten og speede betjeningen af skibe op ved hjælp af f.eks. adgang til strøm fra land, installering af bunkringsfaciliteter for flydende naturgas i havnene og fjernelse af administrative flaskehalse

- b) gøre det muligt for havne at udvide deres forretningsaktiviteter til f.eks. vedligeholdelse af offshoreanlæg til vedvarende energi eller turisme
- c) analysere og sætte skub i havnenetværk og nærskibsfartsruter mellem europæiske havne, mellem de forskellige øgrupper og til Afrikas kyst ved hjælp af initiativer, der fremmer transporten til søs, som f.eks. "motorveje til søs".

Prioritering 4: Skabe en socialt inklusiv og bæredygtig model for regionaludvikling

Specifikke mål under denne prioritering omfatter:

- *Udvidelse af kendskabet til de sociale udfordringer i atlantehavsområdet*

Dette mål kan realiseres ved at udveksle bedste praksis om, hvordan man kan styrke kystbefolkningens sundhed, sociale integration og velfærd, og ved at udvikle hensigtsmæssige og brugbare socioøkonomiske indikatorer til at måle, sammenligne og følge udviklingen i den blå økonomi.

- *Bevarelse og fremme af Atlanterhavets kulturarv*

Dette mål kan realiseres ved at udligne sæsonudsvingene og skabe bedre muligheder for små og mellemstore virksomheder ved hjælp af en diversificering af aktiviteterne inden for **hav- og kystturisme** og udvikling af nichemarkeder gennem investeringer i:

- a) vandsport, marinaer og fritidssejls
- b) havnetjenester, også til krydstogtpassagerer
- c) identifikation og fremme af Atlanterhavskystens kultur- og naturattraktioner, som f.eks. sportsfiskeri, den lokale madkultur og den maritime kulturarv
- d) beskyttelse og genoprettelse af turistattraktioner, både seværdigheder langs kysten og undersøiske seværdigheder og maritime kulturarvssteder med arkæologisk, økologisk eller historisk værdi⁶.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

6. Gældende dansk ret

7. Konsekvenser

8. Høring

⁶ I givet fald i henhold til principperne i UNESCO-konventionen fra 2001 om beskyttelse af den undersøiske kulturarv.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På nuværende tidspunkt foreligger der ikke holdninger fra andre lande. Medlemslandene forventes dog at være positive overfor forslaget, idet der alene er tale om gennemførelsesbestemmelser i forbindelse med allerede vedtaget lovgivning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.